

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Directie participatie
o.v.v. Ontwerp Structuurvisie ondergrond
Postbus 30316
2500 GH Den Haag

DATUM	december 2016	TEAM	BMI
NUMMER	81A18981	REFERENTIE	Mieke Kruseman
UW BRIEF VAN		DOORKIESNUMMER	030-2582357
UW NUMMER		E-MAILADRES	mieke.kruseman@provincie-Utrecht.nl
BIJLAGE	geen	ONDERWERP	Zienswijze op ontwerp structuurvisie ondergrond

Geachte mevrouw Schultz van Haegen-Maas Geesteranus,

Op 22 november heeft u de ontwerp Structuurvisie Ondergrond vrijgegeven voor inspraak. Graag geven wij onze zienswijze op deze ontwerp Structuurvisie Ondergrond. Wij verzoeken u deze zienswijze mee te nemen bij het vaststellen van de definitieve Structuurvisie Ondergrond.

Onze zienswijze is gebaseerd op ons provinciaal beleid zoals vastgelegd in het Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021 en de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028, en de daarbij behorende verordeningen.

In het proces ter voorbereiding van de structuurvisie is intensief samengewerkt met provincies, gemeenten en waterschappen. Zo is er in Utrecht een goed bezochte regiobijeenkomst gehouden en is er een presentatie gegeven aan onze Statenleden. Wij waarderen deze samenwerking en hopen op een voortzetting daarvan bij de verdere uitvoering van de Structuurvisie Ondergrond.

Drinkwatervoorziening

In de Provincie Utrecht zijn wij zuinig op de goede kwaliteit van ons grondwater. Om die reden hebben wij een strategische grondwatervoorraad aangewezen in ons beleid en deze ruimtelijk beschermd. Bij het bepalen van deze Utrechtse strategische grondwatervoorraad is onder andere al rekening gehouden met ontwikkelingen voor geothermie en bodemenergie, effecten op landbouw en natuur en risico's van verontreinigingen. De strategische grondwatervoorraad is in samenspraak met het drinkwaterbedrijf Vitens bepaald.

Aanwijzen Aanvullende Strategische Voorraden

U hecht in de ontwerp structuurvisie veel belang aan het aanwijzen van aanvullende strategische voorraden om daarmee ook in de toekomst voldoende drinkwater uit grondwater te kunnen leveren. U geeft aan dat provincies in overleg met de drinkwaterbedrijven, gemeenten en waterschappen uitwerking geven aan het aanwijzen van deze Aanvullende Strategische Voorraden (ASV). Wij hebben dit al opgepakt en vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst met Vitens. Wij zijn gestart met het proces om binnen de aangewezen strategische grondwatervoorraad te komen tot meer gedetailleerdere aanwijzingen van ASV's met een bijbehorend beschermingsregiem. Het opstellen en uitvoeren van het beleid voor de drinkwatervoorziening behoort tot de kerntaken van de provincie en pakken we dan ook actief op.

Nationale Grondwater Reserves

In de Structuurvisie Ondergrond is in de provincie Utrecht een grote (globale) Nationale Grondwater Reserve (NGR) aangewezen. Het primaire doel van de NGR is het behouden van grondwater met een goede kwaliteit voor later. Ook stelt de ontwerp structuurvisie dat er ruimte moet zijn voor het toepassen van bodemenergie. Onze strategische grondwatervoorraad valt grotendeels binnen de NGR. Ook buiten de strategische grondwatervoorraad is het uitgangspunt van ons beleid om een grondwatervoorraad met een goede kwaliteit te behouden. Gebruik van grondwater voor laagwaardige doeleinden zoals proceswater in industriële processen is niet toegestaan. Hiermee vallen onze doelstellingen met die van de ontwerp structuurvisie samen. Bij het vaststellen van onze strategische grondwatervoorraad hebben we, in samenspraak met Vitens en andere actoren, al op lokaal niveau gezocht naar maximale ruimte voor de energietransitie zonder het drinkwaterbelang te schaden. Zo hebben we de strategische grondwatervoorraad buiten het stedelijk gebied en geplande ontwikkellocaties gelegd. In het stedelijk gebied, waar vooral de initiatieven voor bodemenergie zijn, kunnen we daarmee ruimte geven voor de energietransitie. Wij vragen u om bij de nadere invulling van de Nationale Grondwater Reserve onze strategische grondwatervoorraad en ons provinciaal beleid als uitgangspunt te hanteren.

De beleidsteksten in hoofdstuk 5 suggereren, dat provincies bepalen hoe om gegaan moet worden met de Nationale Grondwaterreserves. Provincie Utrecht ziet het Rijk als initiatiefnemer voor het nader invullen van de Nationale Grondwaterreserve, zoals verwoord in de realisatieparagraaf (hoofdstuk 8). Hierbij vragen wij u om ons provinciaal beleid als uitgangspunt te hanteren, zoals hiervoor vermeld.

Mijnbouwactiviteiten onder beschermingsgebieden voor drinkwater

In de structuurvisie is aangegeven, dat boringen voor mijnbouwactiviteiten onder de beschermingsgebieden voor drinkwater (waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, en boringsvrije zones) mogelijk zijn van buiten de begrenzing van deze beschermingsgebieden. Er is geen begrenzing voor de minimale diepte aangegeven. Op basis van de huidige kennis vinden wij het niet verantwoord, dat onder een beschermingsgebied voor de drinkwatervoorziening geboord wordt. In onze Provinciale Milieu Verordening hebben wij een verbod ingesteld op het boren onder deze beschermingsgebieden om risico's op verontreiniging van het grondwater te voorkomen. Wij vragen u om dit verbod over te nemen.

Rijksverantwoordelijk kwaliteit van het grondwater

Wij delen uw opvatting, dat de kwaliteit van bronnen voor de drinkwatervoorziening onder druk staan onder invloed van onder andere gewasbeschermingsmiddelen, nitraat uit mest en door reststoffen van medicijnen en cosmetica. U doet hier echter geen beleidsuitspraak over, terwijl u rond deze problematiek een verantwoordelijkheid heeft in het verminderen van de infiltratie van deze stoffen in het grondwater. Wij vragen u om hierover een beleidsuitspraak op te nemen in de structuurvisie ondergrond en beschikbare instrumenten in te zetten voor deze maatschappelijke opgave.

Kaarten grondwaterbeschermingsgebieden

In de ontwerp Structuurvisie Ondergrond laten kaart 2 en 3 grondwaterbeschermingsgebieden en beleid zien van provincies. Voor de duidelijkheid vragen wij u om bij deze kaarten een datum op te nemen om verwarring te voorkomen met eventuele toekomstige aanpassingen door provincies in haar beleid en regels.

Geothermie

In de structuurvisie ondergrond is aangegeven, dat in de provincie Utrecht de ondergrondse potentie voor geothermie laag is. De potentie voor ultradiepe geothermie wordt niet aangegeven. Mogelijk bevindt zich geschikt gesteente in een band van Nijmegen naar IJmuiden over Utrecht. In de provincie Utrecht bevindt zich een groot deel van de warmtevraag binnen deze band. Meer informatie over deze ondergrond laag kan helpen bij de ontwikkeling van ultradiepe geothermie voor Nederland. Wij vragen u om in de uitvoering van het beleid hierop in te zetten.

Gaswinning uit kleine velden

Het beleid voor gaswinning uit kleine velden is, dat wanneer dit veilig gewonnen kan worden, het wenselijk is dit gas uit de Nederlandse bodem te winnen. Wij verzoeken u zich uiterst terughoudend op te stellen met het winnen van gas uit kleine velden, omdat wij inzetten op transitie naar duurzame vormen van energie, zoals vastgelegd in onze Energie-agenda.

Zoals u weet zijn er naast veiligheid meer punten van belang om mee te nemen in de afweging. In de provincie Utrecht is er (deels) overlap tussen het potentiegebied voor gaswinning en het potentiële gebied voor aanvullende strategische grondwatervoorraad en de Nationale Grondwater Reserve. Daarnaast bevindt het potentiegebied zich in het veenweidegebied, waar veel natuurlijke bodemdaling plaatsvindt en in zeer open landschap. Wij vragen u om te zorgen voor een goede vroegtijdige afstemming tussen eventuele initiatieven voor gaswinning met de decentrale overheden en andere belanghebbenden in de omgeving.

Schaliegas

U geeft aan, dat commerciële schaliegaswinning tot 2023 uitgesloten is. Voor een besluit over schaliegaswinning na 2023 zal het Rijk onderzoek uitvoeren. Dit onderzoek is gericht op de hoeveelheden schaliegas in de ondergrond. Beleidsmatig geeft u de volgende uitsluitingsgebieden voor schaliegaswinning aan: stedelijk gebied, Natura 2000-gebieden, grote wateren alsmede waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en daaromheen liggende boringsvrije zones ter bescherming van die winning. Aanvullend op deze nationale belangen hebben wij in ons beleid aangegeven welke provinciale belangen strijdig zijn met schaliegaswinning. Dit betekent, dat schaliegaswinning in de provincie Utrecht niet ruimtelijk inpasbaar is. Wij vragen u de uitsluitingsgebieden ook te baseren op de provinciale belangen en dit in de tekst van de definitieve structuurvisie toe te voegen.

Geohydrologisch toetsingsprotocol

Staatstoezicht op de Mijnen zal een geohydrologisch toetsingsprotocol ontwikkelen voor de toetsing van mogelijke milieueffecten van boringen op grondwaterlichamen. Wij bieden aan om mee te denken bij het ontwikkelen van dit toetsingsprotocol, vanuit onze relevante geohydrologische en regionale kennis.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,